

BÖLÜM 2

SPOR POLİTİKALARI

Alparslan Gazi AYKIN¹

GİRİŞ

Günümüzde spor, toplumların sahip oldukları sosyal yapının bir parçası ve biçimlendiricisi olma özelliğine sahip bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Globalleşen dünyada insanların birbirlerini daha iyi anlamaya ve daha iyi tanımaya ihtiyaç duyduğu gerçeğinin herkes tarafından kabul edilmesi, sporun hoşgörüle birleştirici olma özelliğine olan ihtiyacı da ortaya koymaktadır.

Sporun, çocukların ve gençlerin toplumsal değerleri kazanmalarındaki rolünün yanı sıra özgüven kazanımı açısından da önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Ailelerin özellikle özgüven eksikliğine karşı çocuklarını herhangi bir spor branşına yönlendirmeleri ve böylelikle çocukların sosyalleşerek özgüven kazanmalarını beklemeleri de sporun bu konudaki önemine işaret etmektedir.

Çocuklar ve gençler spor sayesinde yeni bilgi ve beceriler kazanmakta ve aynı zamanda daha önceden sahip oldukları becerilerini geliştirebilmektedirler. Sadece bu yönüyle bile spor, kendine güvenen fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

Çağımızın insan sağlığı açısından en önemli sorunlarından birisi, fiziksel aktivite yetersizliğidir. Çünkü toplum içerisinde obezite, kalp-damar hastalıkları, diyabet, hipertansiyon, osteoporoz vb. kronik hastalıkların artmasının önemli sebeplerinden birisi de fiziksel aktivite yetersizliğidir (1). Gün içerisinde yapılan aktiviteler, egzersiz ve oyunun yanı sıra spor da fiziksel aktivite olarak kabul edilmektedir (2-4). Bu bağlamda, sağlık ve spor arasındaki ilişki, gerek varolan sağlığın korunmasında, gerekse de kaybedilen sağlığın tedavisinde ve sonrasındaki rehabilite sürecinde kendini göstermektedir. Dolayısıyla sağlıklı bir hayat için, yaşam boyu spora olan ihtiyaç tüm dünya da ve özellikle de gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kendini göstermektedir.

Sporun bir diğer önemli yönü, ekonomik boyutudur. Günümüzde spor, her geçen gün ülke ekonomileri içerisindeki payını artıran bir yapıya kavuşmuş ve bu

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, aykinalparslan@gmail.com.

23 Temmuz 2019 tarih ve 30840 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 11. kalkınma planı, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk kalkınma planıdır ve bu planda sporun ayrı bir başlık altında ele alınması ise, günümüzde sporun devlet politikası içerisindeki önemine işaret etmektedir.

Parti programları, hükümet programları ve kalkınma planları spor politikaları açısından ele alındığında, “sporun yaygınlaştırılması”, dünya ülkelerinin birçoğunda olduğu gibi Türkiye için de ilk sırada yer almaktadır. Bunun dışında kitle sporuna ağırlık verilmesi, amatör sporun teşviki, spor alt yapısı ve tesisler, yetenek seçimi ve spora yönlendirme, sporda yerel yönetimler-sivil toplum kuruluşları-özel sektör işbirliği vb. konuların öne çıktığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Akbayrak, T., Kaya, S. (2012). *Gebelik ve egzersiz*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.
2. Vural, Ö., Eler, S., Atalay Güzel, N. (2010). Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi ilişkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 69-75.
3. Baltacı, G., Düzgün, İ. (2008). *Adolesan ve egzersiz*. (1.Baskı). Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.
4. Caspersen, C.J., Powell, K.E., Christenson, G.M. (1985). Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. *Public Health Reports*, 100 (2), 126-131.
5. Erkal, M. (1978). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Kutsun Yayınevi.
6. Koçtürk, O.N. (1969). *Sporcular için besin ve beslenme el kitabı*. İstanbul: Türkiye Futbol Antrenörleri, Menajerleri ve Monitörleri Cemiyeti.
7. Aydın, A.D., Demir, H., Yetim, A.A. (2007). Türk spor politikalarında öngörülen hedeflerin gerçekleşme düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma (GSGM örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 87-96.
8. TDK (2019). *Politika*. (28/05/2019 tarihinde <http://sozluk.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır).
9. Mızrak, D., Temiz, Ö. (2009). Hukuk ve politika. *Ankara Barosu Dergisi*, 67 (2), 77-97.
10. Ekici, S. (2002). *Türkiye’de spor federasyonlarını oluşturan fahri (gönüllü) çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları*. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
11. GSB (2012). *Ulusal Gençlik ve Spor Politikası*. (28/05/2019 tarihinde https://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf adresinden ulaşılmıştır).
12. Aykın, A.G. (2013). Meşrutiyetten günümüze Türkiye’de spor politikaları ve 1980 sonrası parti ve hükümet programları ile kalkınma planlarında sporun yeri. *Akademik Bakış Dergisi*, 38.
13. AKPARTİ (2019). *Parti programı*. (29/05/2019 tarihinde <http://www.akparti.org.tr/parti/parti-programi/> adresinden ulaşılmıştır).
14. CHP (2019). *Cumhuriyet Halk Partisi Programı*. (29/05/2019 tarihinde <https://chp.azureedge.net/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
15. MHP (2009). *Parti programı “Geleceğe Doğru”*. (29/05/2019 tarihinde https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_programi_2009_opt.pdf adresinden ulaşılmıştır).
16. HDP (2019). *Halkların Demokratik Partisi Programı*. (29/05/2019 tarihinde <https://www.hdp.org.tr/tr/parti/parti-programi/8> adresinden ulaşılmıştır).
17. TBMM (1937). *I. Bayar Hükümeti Programı*. (01/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP9.htm> adresinden ulaşılmıştır).
18. TBMM (1946). *Peker Hükümeti Programı*. (02/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP15.htm> adresinden ulaşılmıştır).

Güncel Spor Bilimleri Çalışmaları

19. TBMM (1963). *X. İnönü Hükümeti Programı*. (03/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP28.htm> adresinden ulaşılmıştır).
20. TBMM (1965). *Ürgüplü Hükümeti Programı*. (10/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP29.htm> adresinden ulaşılmıştır).
21. TBMM (1965). *I. Demirel Hükümeti Programı*. (11/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP30.htm> adresinden ulaşılmıştır).
22. TBMM (1969). *II. Demirel Hükümeti Programı*. (12/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP31.htm> adresinden ulaşılmıştır).
23. SGM (2019). *Tarihçe*. (12/06/2019 tarihinde <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce> adresinden ulaşılmıştır).
24. TBMM (1970). *III. Demirel Hükümeti Programı*. (22/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP32.htm> adresinden ulaşılmıştır).
25. TBMM (1971). *II. Erim Hükümeti Programı*. (22/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP34.htm> adresinden ulaşılmıştır).
26. TBMM (1972). *Melen Hükümeti Programı*. (22/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP35.htm> adresinden ulaşılmıştır).
27. TBMM (1974). *I. Ecevit Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (23/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP37.htm> adresinden ulaşılmıştır).
28. TBMM (1974). *I. Ecevit Hükümeti Programı*. (23/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP37.htm> adresinden ulaşılmıştır).
29. TBMM (1974). *Irmak Hükümeti Programı*. (29/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP38.htm> adresinden ulaşılmıştır).
30. TBMM (1975). *IV. Demirel Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (29/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP39.htm> adresinden ulaşılmıştır).
31. TBMM (1975). *IV. Demirel Hükümeti Programı*. (29/11/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP39.htm> adresinden ulaşılmıştır).
32. TBMM (1977). *II. Ecevit Hükümeti Programı*. (01/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP40.htm> adresinden ulaşılmıştır).
33. TBMM (1977). *V. Demirel Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (01/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP41.htm> adresinden ulaşılmıştır).
34. TBMM (1977). *V. Demirel Hükümeti Programı*. (01/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP41.htm> adresinden ulaşılmıştır).
35. TBMM (1978). *III. Ecevit Hükümeti Programı*. (01/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP42.htm> adresinden ulaşılmıştır).
36. TBMM (1979). *VI. Demirel Hükümeti Programı*. (05/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP43.htm> adresinden ulaşılmıştır).
37. TBMM (1980). *Ulus Hükümeti Programı*. (05/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP44.htm> adresinden ulaşılmıştır).
38. TBMM (1983). *I. Özal Hükümeti Programı*. (11/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP45.htm> adresinden ulaşılmıştır).
39. TBMM (1987). *II. Özal Hükümeti Programı*. (11/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP46.htm> adresinden ulaşılmıştır).
40. TBMM (1989). *Akbulut Hükümeti Programı*. (11/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP47.htm> adresinden ulaşılmıştır).
41. TBMM (1991). *I. Yılmaz Hükümeti Programı*. (11/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP48.htm> adresinden ulaşılmıştır).
42. TBMM (1991). *VII. Demirel Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (14/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP49.htm> adresinden ulaşılmıştır).
43. TBMM (1991). *VII. Demirel Hükümeti Programı*. (14/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP49.htm> adresinden ulaşılmıştır).
44. TBMM (1993). *I. Çiller Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (17/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP50.htm> adresinden ulaşılmıştır).

45. TBMM (1993). *I. Çiller Hükümeti Programı*. (17/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP50.htm> adresinden ulaşılmıştır).
46. TBMM (1996). *II. Yılmaz Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (18/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP53.htm> adresinden ulaşılmıştır).
47. TBMM (1996). *II. Yılmaz Hükümeti Programı*. (18/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP53.htm> adresinden ulaşılmıştır).
48. TBMM (1996). *Erbakan Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (19/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP54.htm> adresinden ulaşılmıştır).
49. TBMM (1996). *Erbakan Hükümeti Programı*. (19/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP54.htm> adresinden ulaşılmıştır).
50. TBMM (1997). *III. Yılmaz Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (20/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP55.htm> adresinden ulaşılmıştır).
51. TBMM (1997). *III. Yılmaz Hükümeti Programı*. (20/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP55.htm> adresinden ulaşılmıştır).
52. TBMM (1999). *V. Ecevit Hükümeti Koalisyon Protokolü*. (25/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP57.htm> adresinden ulaşılmıştır).
53. TBMM (1999). *V. Ecevit Hükümeti Programı*. (25/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP57.htm> adresinden ulaşılmıştır).
54. TBMM (2002). *Gül Hükümeti Programı*. (25/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP58.htm> adresinden ulaşılmıştır).
55. TBMM (2003). *I. Erdoğan Hükümeti Programı*. (27/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP59.htm> adresinden ulaşılmıştır).
56. TBMM (2011). *III. Erdoğan Hükümeti Programı*. (27/12/2012 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP61.htm> adresinden ulaşılmıştır).
57. GTB (2014). 62. *Hükümet Programı*. (13/05/2019 tarihinde <http://strateji.gtb.gov.tr/data/5464b588f29370d008aabfcc/62.Hükümet%20Programı.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
58. AA (2015). 64. *Hükümet Programı*. (13/05/2019 tarihinde https://www.aa.com.tr/uploads/TempUserFiles/64.hukümet_programı.pdf adresinden ulaşılmıştır).
59. Yıldırım, B. (2016). 65. *Hükümet programı*. Ankara: Başbakanlık Yayınları.
60. SBB (2019). *Kalkınma planları*. (29/07/2019 tarihinde <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/> adresinden ulaşılmıştır).
61. T.C. RESMÎ GAZETE (2019). *On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Onaylandığına İlişkin Karar*. (05/08/2019 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190723M1.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
62. EUROSTAT (2018). *Sport statistics*. (30/05/2019 tarihinde <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8716412/KS-07-17-123-EN-N.pdf/908e0e7f-a416-48a9-8fb7-d874f4950f57> adresinden ulaşılmıştır).
63. THE EOC EU OFFICE (2017). *Priorities EU Sport Policy 2017-2020*. (30/05/2019 tarihinde <http://www.euoffice.eurolympic.org/files/EOC%20EU%20Office%20Priorities%202017-20%20-%20Consolidated%20version%20July%202017%20-%20FINAL.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
64. Turan, A.M. (2018). Türkiye'nin yeni yönetim düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7 (3), 42-91.